

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi (M. Chiperi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „MGM”, în proces de insolabilitate,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Metgaz Service” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății pe Acțiuni „MGM”, intervenient accesoriu Enachi Mihail, privind rezoluțiunea contractului și încasarea sumei,

împotriva deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi,

c o n s t a ț ă :

La 26 mai 2016, avocatul Valentin Mardari, acționând în interesele SC „Metgaz Service” S.R.L., a înaintat cererea de chemare în judecată împotriva S.A. „MGM” cu privire la rezoluțiunea contractului și încasarea sumei.

În motivarea acțiunii, avocatul Valentin Mardari a relatat că la 31 decembrie 2015, S.A. „MGM” și SC „Metgaz Service” S.R.L. au încheiat verbal un contract de vânzare-cumpărare, prin care S.A. „MGM” s-a obligat să predea materiale de construcție SC „Metgaz Service” S.R.L., iar aceasta s-a obligat să plătească prețul de 151 800 de lei.

La 31 decembrie 2015, SC „Metgaz Service” S.R.L. a achita prețul convenit, în sumă de 151 800 lei, fapt confirmat prin ordinele de plată nr.463 din 31 decembrie 2015 în sumă de 73 000 lei și nr.462 din 31 decembrie 2015 în sumă de 78 300 lei.

A menționat că, eliberând factura fiscală seria JV nr.6653124 din 31 decembrie 2015, S.A. „MGM” a acceptat executarea de către SC „Metgaz Service”

S.R.L. a obligației de plată. În factura fiscală în calitate de transportator este indicată S.A. „MGM”.

A susținut că, S.A. „MGM” a fost somată în repetate rânduri, inclusiv prin scrisoare recomandată, despre necesitatea executării obligațiilor asumate, dar somațiile au rămas fără rezultat.

SC „Metgaz Service” S.R.L. a depus plângere la Procuratura sect.Centru, mun.Chișinău, solicitând tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de însușirea bunurilor materiale în sumă de 151 800 de lei.

A menționat că în cadrul examinării plângerii s-a constatat că S.A. „MGM” a predat materialele de construcție lui Mihail Enachi, care nu avea împuternicirile corespunzătoare din partea SC „Metgaz Service” S.R.L., iar Mihail Enachi a comunicat că a preluat bunurile în contul unei creanțe deținute față de Vladimir Onica, tatăl actualului administrator al SC „Metgaz Service” S.R.L.

SC „Metgaz Service” S.R.L. și-a rezervat dreptul de a rezolvi contractul de vânzare-cumpărare, cu aducerea părților în poziția inițială și încasarea despăgubirii în locul prestației, în condițiile art. 602 Cod civil.

A solicitat SC „Metgaz Service” S.R.L. rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare din 31 decembrie 2015, încheiat între S.A. „MGM” și SC „Metgaz Service” S.R.L., încasarea despăgubirii în sumă de 151 800 de lei, cât și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 4 760 de lei – cu titlu de taxă de stat și 12 000 de lei – cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin încheierea din 15 noiembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi, Mihail Enachi a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu (f.d. 67).

Prin hotărârea din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi, acțiunea înaintată de SC „Metgaz Service” S.R.L., prin intermediul avocatului Valentin Mardari, a fost admisă integral.

S-a rezoluționat contractul de vânzare-cumpărare din 31 decembrie 2015, încheiat între S.A. „MGM” și SC „Metgaz Service” S.R.L.

S-a încasat în beneficiul SC „Metgaz Service” S.R.L. din contul S.A. „MGM”, suma de 168 560 de lei (151 800 de lei cu titlu de despăgubire și 16 760 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată) (f.d. 85-90).

La 18 ianuarie 2017, S.A. „MGM” a declarat, prin intermediul avocatului Nicolae Leșan, apel împotriva hotărârii din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi (f.d. 83-84).

La 10 mai 2017, Mihail Enachi a depus o cerere de alăturare la apelul declarat de S.A. „MGM” (f.d. 111-113).

Prin decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de S.A. „MGM”, în proces de insolvență, prin intermediul avocatului Nicolae Leșan, a fost respins, iar hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d. 177-182).

La 18 mai 2018, Mihail Enachi prin intermediul avocatului Nicolae Leșan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 185-191).

Prin încheierea din 18 iulie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Mihail Enachi prin intermediul avocatului Nicolae Leșan a fost considerat inadmisibil (f.d. 200-204).

La 02 octombrie 2018, administratorul autorizat, lichidatorul S.A. „MGM”,

Alexandru Buga, a declarat recurs, solicitând casarea integrală a deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei la rejudicare instanței de apel în alt complet de judecată.

Ca temei de declarare a recursului a menționat prevederile art.432 alin.(1) și alin.3 lit.b), alin.4 Cod de procedură civilă, și anume că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, s-a admis cererea introductivă depusă de creditorul SRL „Dovicons-Lux” (în procedura falimentului), și s-a intentat procesul de insolvență față de debitorul S.A. „MGM”, în calitate de administrator de insolvență fiind desemnat, Alexandru Buga. Respectiv, administratorul insolvenței Alexandru Buga, nu a fost citat și nu a cunoscut despre încheierea privind reluarea procesului, precum și despre data ședinței de judecată în care s-a examinat cererea de apel. Odată cu intentarea procedurii de insolvență față de S.A. „MGM”, fostul administrator a fost înlăturat de la gestionarea companiei, iar împuterniciri altor persoane nu au fost desemnate, neavând dreptul de a depune cereri, inclusiv și de reluare a procesului din numele S.A. „MGM”.

A menționat că, obiectul cauzei civile examinate l-a constituit neexecutarea obligațiilor conform contractului de vânzare-cumpărare semnat între S.A. „MGM” și SC „Metgaz Service” S.R.L. La 31 decembrie 2015, însă un asemenea contract nu a fost examinat și nu a fost administrat la materialele cauzei. Astfel, consideră că instanța de fond a apreciat arbitrar probele și a admis omisiuni care au dus la soluționarea eronată a cauzei. Mai mult, instanțele ierarhic inferioare nu au dat apreciere argumentelor și probelor invocate de către recurent. Circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, pe care instanța le consideră constatate, nu au fost dovedite prin probe veridice și suficiente, instanța nu s-a expus asupra tuturor probelor din dosar, nu le-a dat aprecierea cuvenită și nu a motivat concluzia sa.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 17 aprilie 2018 (f.d.183), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării acesteia de către părți.

Totodată, prin cererea înregistrată la 14 septembrie 2018, administratorul autorizat, lichidatorul S.A. „MGM”, a solicitat copia deciziei din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care potrivit mențiunii de pe cerere a primit-o la 14 septembrie 2018.

Astfel recursul declarat la 02 octombrie 2018 de către S.A. „MGM”, în proces de insolvență, se consideră că a fost depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 21 noiembrie 2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de S.A. „MGM”, în proces de insolvență, a fost considerat admisibil (f.d. 218).

În conformitate cu art.441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art.442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul

declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit prevederilor art.444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Analizând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel din 15 martie 2018 și trimiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de judecată notează, că prin prisma art.432 alin. (5) Cod de procedură civilă, are obligația pozitivă, instituită de legislator, de a controla din oficiu decizia contestată din punct de vedere al respectării normelor de drept procedural.

Conform art.432 alin.3 lit.b) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Conform art.376 alin.1 Cod de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Colegiul reține că examinarea cauzei are loc conform procedurii legale în prezența părților.

Astfel, Colegiul apreciază că la examinarea prezentei cauze Curtea de Apel Chișinău a încălcat normele de drept procedural, anume nu a garantat recurentului S.A. „MGM”, în proces de insolvență, posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată la examinarea apelului înaintat de ultimul. Respectiv, S.A. „MGM”, în proces de insolvență, i s-a îngădit dreptul de a prezenta probe, a expune argumentele sale și de a participa nemijlocit la dezbaterile judiciare, de a înainta obiecții și de a da explicații.

Din materialele dosarului s-a stabilit că SC „Metgaz Service” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „MGM” cu privire la rezoluțiunea contractului și încasarea sumei.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi, acțiunea înaintată de SC „Metgaz Service” S.R.L., prin intermediul avocatului Valentin Mardari, a fost admisă integral (f.d. 85-90).

S.A. „MGM” la examinarea litigiului în instanța de fond, a fost reprezentată de către avocatul Nicolae Leșan, împuternicit în baza mandatului seria MA nr.0267947 din 27 iunie 2016 (f.d. 47). Împuternicirile respective i-au fost acordate de către administratorul S.A. „MGM”, Mutelica Ion.

La 18 ianuarie 2017, S.A. „MGM”, prin intermediul avocatului Nicolae

Leșan, a declarat apel împotriva hotărârii din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi (f.d. 83-84).

La 02 februarie 2017 și intervenientul accesoriu Mihail Enachi a împuternicit avocatul Nicolae Leșan să-i reprezinte interesele în instanță la examinarea litigiului inițiat de SC „Metgaz Service” SRL, eliberându-i mandatul seria MA nr.0976822 (f.d. 149).

La 10 mai 2017 Mihail Enachi a depus cerere de alăturare la apelul declarat de S.A. „MGM” (f.d. 111-113).

Prin hotărârea din 13 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea introductivă a creditorului SRL „Dovicos-Lux”, s-a constatat insolvabilitatea debitorului S.A. „MGM”, fiind ridicat dreptul lui Mutelică Ion de administrare a S.A. „MGM”. Totodată, prin aceeași hotărâre a fost desemnat în calitate de administrator al insolvabilității Buga Alexandru (f.d. 130).

Prin decizia privind înregistrarea intentării procedurii de insolvabilitate din 25 iulie 2017, Camera Înregistrării de Stat a decis admiterea cererii privind înregistrarea intentării procedurii de insolvabilitate a persoanei juridice, fiind înregistrat și consemnat în Registrul de stat al persoanelor juridice mențiunea că SA „MGM” se află în procedură de insolvabilitate din 13 iulie 2017, datele despre administratorul insolvabilității, Alexandru Buga, cât și datele privind ridicarea dreptului de administrare a administratorului Ion Mutelică (f.d. 131).

În acest sens, Colegiul menționează că potrivit art. 88 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, după ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat de administratorul insolvabilității/lichidator, care îi conduce și activitatea comercială, iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților.

Prin urmare, avînd în vedere cele sus-menționate, Colegiul menționează că avocatul Nicolae Leșan, din data de 13 iulie 2017 nu era în drept să reprezinte interesele persoanei juridice S.A. „MGM” or, la materialele dosarului nu a fost prezentat mandat, prin care avocatul Nicolae Leșan ar fi fost împuternicit de către administratorul insolvabilității, Alexandru Buga, să reprezinte interesele S.A. „MGM”, în proces de insolvabilitate în instanța de judecată.

După intentarea procesului de insolvabilitate, administratorul insolvabilității, Alexandru Buga a depus cerere de suspendare a procesului inițiat de SC „Metgaz Service” SRL (f.d. 136).

Prin încheierea din 28 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 22 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă cererea administratorului insolvabilității S.A. „MGM”, Alexandru Buga privind suspendarea procesului și a fost suspendat procesul pînă la reluare de către creditorul chirografar, reclamantul SC „Metgaz Service” SRL (f.d. 144-147, 155-158).

La 16 ianuarie 2018, SC „Metgaz Service” SRL, reprezentată de avocatul Valentin Mardari, a înregistrat la Curtea de Apel Chișinău, cererea de reluare a procesului, avînd în vedere că a fost respinsă contestația SC „Metgaz Service” SRL împotriva tabelului definitiv al creanțelor S.A. „MGM”, în proces de insolvabilitate, în partea neadmiterii spre validare a creanței (f.d. 161).

Prin încheierea din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost reluat procesul în pricina dată, fiind numită cauza spre examinare pentru data de 15

martie 2018, ora 10.00, cu citarea părților (f.d.165-167).

Conform art.264 Cod de procedură civilă, după decăderea circumstanțelor care au dus la suspendarea procesului, instanța judecătorească dispune, la cererea participanților la proces sau din oficiu, reluarea procesului. În acest caz, instanța citează participanții la proces conform regulilor generale.

Colegiul constată că, la 30 ianuarie 2018 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa avocatului Nicolae Leșan ca reprezentant al apelantului S.A. „MGM”, intimatului SC „Metgaz Service” SRL și intervenientului accesoriu Mihail Enachi, citația pentru 15 martie 2018, ora 11.00, în vederea examinării apelului declarat de S.A. „MGM” împotriva hotărârii din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi (f.d. 168).

Astfel, Curtea de Apel Chișinău eronat a citat pentru data de 15 martie 2018, ora 11.00, avocatul Nicolae Leșan ca reprezentant al apelantului S.A. „MGM”, fără însă a expedia înștiințarea în adresa administratorului insolabilității S.A. „MGM”, Alexandru Buga or, anume ultimul și reprezintă interesele S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, iar avocatul Nicolae Leșan reprezentând interesele intervenientului accesoriu Mihail Enachi.

Colegiul menționează că, Curtea de Apel Chișinău urma să examineze apelul declarat de către S.A. „MGM” împotriva hotărârii din 21 decembrie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi (f.d. 83-84, 102-105), procesul civil anterior fiind suspendat în baza cererii administratorului insolabilității Alexandru Buga, respectiv acesta urma să fie informat obligatoriu și despre reluarea procesului civil.

Astfel, se constată că S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, reprezentată de administratorul insolabilității Alexandru Buga, nu a fost înștiințată legal despre examinarea pricinii în ordine de apel pentru data de 15 martie 2018, ora 11.00, fapt confirmat prin materialele dosarului.

Prin decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, prin intermediul avocatului Nicolae Leșan, a fost respins, iar hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d. 177-182).

La 17 aprilie 2018 Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces decizia din 15 martie 2018, cu excepția S.A. „MGM”, reprezentată de administratorul insolabilității Alexandru Buga (f.d. 183).

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată cu certitudine încălcarea de către instanța de apel a normelor imperative de drept procedural referitoare la citarea legală, înștiințarea recurentului despre ședința de judecată or, la materialele dosarului nu se conțin informații în acest sens.

Mai mult, Colegiul reține că recurentul urma să fie citat obligatoriu în ședința de judecată, acesta fiind parte în procesul intentat de SC „Metgaz Service” SRL și având drepturile și obligațiile corespunzătoare.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție accentuează că necesitatea și necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor prevăzute în art. 6 al CEDO.

Or, unul din principiile procesului echitabil, rezultând din jurisprudența

CEDO, este contradictorialitatea între părțile din proces. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât să se mențină un echilibru corect.

Prin urmare, se constată că cererea de apel a fost examinată în absența recurentului, S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, care a depus cererea de apel, însă căreia nu i s-a comunicat în modul corespunzător locul, data și ora ședinței de judecată când a fost examinată prezenta pricină și pronunțată decizia din 15 martie 2018, astfel fiindu-i afectate drepturile și interesele acesteia.

În condițiile când apelantul/recurentul S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, a fost privat de dreptul de a participa la examinarea pricinii în ordine de apel, Colegiul conchide că nu constituie decît o îngrădire a dreptului acestuia de a beneficia de un proces echitabil, cu respectarea principiilor procesului civil reglementate atît de legislația națională, cît și cea internațională, ce servește drept temei de casare a deciziei recurate și remiterea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

Pe baza celor prezentate, dar și având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut și imperativ pentru instanțele de judecată, iar încălcarea acestora atrage după sine casarea deciziei, instanța de recurs nu va analiza argumentele invocate în cererea de recurs, care vizează fondul cauzei. Această împrejurare, în sine, reprezintă o garanție împotriva unei eventuale prejudicieri a imparțialității și independenței instanței, care urmează să judece cauza în ordine de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat cert încălcarea procedurii de citare legală la examinarea cererii de apel, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea prezentului recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, a casa integral decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea pricinii spre rejudecare, pentru judecarea cererii de apel depuse de S.A. „MGM”, în proces de insolabilitate, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 442, 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite recursul declarat de S.A. „MGM”, în proces de insolvabilitate.

Se casează decizia din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată adresată de Societatea Comercială „Metgaz Service” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății pe Acțiuni „MGM”, intervenient accesoriu Enachi Mihail, privind rezoluțiunea contractului și încasarea sumei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Galina Stratulat

Victor Burduh